

SZŐLŐBEN.

(Ezelőt: „Egy év a szőlőben.“)

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án
Előfizetési díj. Egész évre 2 frt.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos
CSOMOR KÁLMÁN.

Tisztelettel felkérjük mindazokat, akik lapunkat megtartani és az előfizetést teljesíteni nem hajlandók: sziveskedjenek lapunk jelen számának visszaküldésével azt tudomásunkra hozni, hogy így lapunk küldését részünkre beszüntessük.

A szerkesztőség.

Borgazdaságunk.

Ismét csak a borhamisítással foglalkozunk, mert hát akkor, mikor a nevezetes lapok azok védelmére kelnek, nekünk sem nem lehet és nem szabad hallgatni. Hiszen aki hallgat: *az beleegyezik; így tartja a példabeszéd.*

Hogy még is más czímet adtunk czikkünknek oka az, hogy némelyek jóízlést, az örökös egyhangzásu czím kellemetlenül érintheti.

De hát tennünk kell, irnunk kell; és irunk mindaddig: *mig arra szükség lesz.*

A mi programmunk a szőlőszet-borászat fejlesztése; s a borhamisítás annak utjában áll.

Utjában áll, sőt oly biztosan kipusztítja a szőlősgazdákat a borhamisítás: mint a *szőlőtöt a filloxera.*

A filloxera rettenetes szaporulatával teszi tönkre a szőlőtökéket, a borhamisítás pedig a könnyen költség nélkül beszerezhető: *visszel.*

Isten és ember tudja, hogy az utóbbi időben a borokat nagyban hamisították, s hogy az elfogyasztott borok 10%-tólja alig volt tőke termése. S most, midőn a borhamisítás kezd felderitetni, s a csalók kezdenek megösmertetni, nevük publikaltatni; egyik napilapban nap-nap után vakmerőbb támadások intéztetnek a jó ügy ellen; gorombábbnál-gorombább kifejezésekkel spékelt sorokban támadják meg a kormányt: *mert a hamisítók kiirtására vállalkozott*. Támadják a vegy-kísérletet azért, mert az intézők és a vegyészetet eszközlők: becsületbeli kötelességükben többre becsülik az igazságot, mint a nagyképü bankót s jobban szivükön hordják a száz-ekre menő szőlőszettel foglalkozók érdekét, és ezzel kapcsolatban a közös édes haza jólétének fejlesztését, mint néhány szennyes lelkü *csaló érdekét*.

Megtámadják az ország legelső gazdasági testületét, ahol a hazafiság, a becsület, a képzettség, a vagyon kimagaslóan van képviselve; — megtámadják a vidék mindazon érdeklődő egyéneit, akik e kérdésben bátrak a nyilvánosság terére lépni. Ezeket mindazért, hogy a borhamisítók a csalók piszkos, szennyes és bűnös eljárásait takargassák.

Megtámadják azon hitben és feltevésben, hogy a nagy gorombasággal és furfanggal kieszelt cikkek támadásai elől kitérnek; — azt hiszik, hogy czélt érnek, s hogy a hamisítás is büntetlenül tovább folyhat.

Oh mily tévedés, oh mily rossz számítás, oh mily rövidlátás ez mind, ha a kiindulási pont a czél ez!

Azt ugyan nem érik el! De azt elérhetik, hogy akciójukkal az ellenakciózt bizonyosan felszínre hozzák, és az érdekében megsértett szőlész-borász közönség nagyobb eréllyel lép sikra, s a fizetett támadásokat mindinkább és mind-erőseben visszaveri.

A gorombasággal és raffineriával irott cikkek név nélkül jelennek meg, de azok szerkesztőjét íróját a nagy közönség

gyanítja; mert a czikkekről látszik a jogász éli; és a nagytehetséget, a benne látható körmönfonság tünteti fel

Azt hangoztatják a czikkek, hogy a borhamisítók ellen megindult hivatalos működés, a tisztességes borkereskedelem és a szegény szőlősgazdák érdeke ellen történik.

Hiszi az ördög, hogy ez igaz!

A tisztességes borkereskedő egész bátran bocsájtja borát bírálat és vegykísérletezés alá; mert ez neki nem hátrányára, de előnyére szolgál. Mert ha a vizsgálat kedvező eredménye a nyilvánosság előtt köztudomásra hozatik: *a nagy közönség megrendeléseivel elhalmozza.*

Mert egész tisztességének, sőt a közérdeknek megfelelőnek tartjuk azt, hogy egy borkereskedő a lapok terén hirdethesse, hogy az ő borai vizsgálat tárgyát képezték: és azok tökéletes szőlőtőke terméseinek találtattak.

Az én nézetem az, hogy a legrövidebb idő alatt fogunk a hirlapok terén ilyen hirdetésekkel találkozni, Tehát azon körülmény, hogy valakinek pinczéje megvizsgáltatik, éppen semmi gyanusítást nem rejt magában. Tehát tőle félni nem lehet: sőt szerintem ezt követelni, eszközölni; *az illető érdekében áll.*

Azt mondja a megfizetett toll, hogy a vegyvizsgálat nem megbízható. Erre azt válaszoljuk, hogy mondhatta ezt már a cikkíró, bár más körülményből más alkalommal a törvényszéki tárgyalásoknál is: hogy a védecze ellen felhozott gyilkosság nincs bebizonyítva; de ha a törvényszék azt még is valónak találta, minden védekezés mellett is, még is kimondotta a szerinte bűnösre az ítéletet.

A cikkíró akárhogy állítja, hogy a vegyelemzés nem biztos: a mai tudomány vivmánya folytán az egész biztosnak vehető. Mert bár megtörténik a kodifikált törvények mellett is, hogy egy ártatlan ember ártatlansága évek multán merül

fel; azért a létező törvényeket még sem égetik meg, hanem a jogrend érdekében *továbbra is alkalmazzák*:

Mi lenne abból, ha az apagyilkost azon elvből bocsájtanák szabadon, hogy már volt eset, miszerint *ártatlan is elítéltetett?* . . .

Mi lenne abból, ha a vegykisérleti állomásnál megtörténnek egy oly eset, hogy valamelyik természetes bor: hamisított bornak deklaráltatnak? az, hogy egy egész ártatlanul szenvedhetne büntetést. De azután azért az esetleges egy feltehető de el nem fogadható tévedésért a borvizsgálat beszüntettetnék, és a hamisbor készítésének tovább, szabadvásár engedtessek?

A vegyvizsgálat alig vagy épen nem csalhat; mert ott egy oly tárggyal állunk szemben, mely alkatrészekre bontható. A vegytan eddig egész biztos tudásnak tartatott; csakmost jutott eszébe ezt valakinek ügyvédi fogással megbizhatlannak *nyilvánítani*.

A goromba cikk azt mondja, hogy ha a borvizsgálata tovább folyik: *a szőlősgazda közönség nagy kárára történik*.

Kérdelek téged szőlés társam, aki e sorokat olvasod: igaz-e ezen állítás? , . . Nemde kinevetni való! Védekezési szempontból pedig nevetséges. Hiszen vásárolták-e keresték-e eddig borodat? Jelentkeztek-e nálad borvásárlók ugymint a múltban?

Dehoggy jelentkeztek! És pedig azon egyszerű okból, mert azokat a borhamisítóknál felettébb olcsóbban beszerezhették. De ha a borhamisítás megkorláztatik, és ha Engeléék Pécsről nem látják el a félországot pécsi vízzel bor helyett; majd eljön hozzád a borvevő, a tisztességes borvevő, aki borod árát illően ugy megfizeti, amint te amellet számadásodat megtalálod.

Most legujabban azzal kivánt rémiteni a nevezett cikkiró, hogy küldötteket menesztett külhonba, hogy tanulmányozzák a hatást, melyet a hamis borok készítői ellen most folyamatba **tettek**; hogy tanulmányozzák a külhoni borkereskedelmet.

Jaj de üres ijesztgetés ez is! . . . Mi ettől nem félünk, mert tudjuk, hogy az eredmény reánk nézve mindenben kedvező lesz.

Legalább megtudják, hogy a hamis borokat kiirtjuk, azok készítőit pedig elcsukatni szándékozunk.

Csak folytassák tetszés szerint! Mi nem félünk ilyen mumusoktól.

De kell, hogy igaztalan goromba támadás bennünket is a tettere hívjon; — kell, hogy a szőlész közönség ne tessepedjen, de tőle lehetőleg minden módot megragadjon a védekezésre.

Ismételve hívjuk fel az egyeseket, akik a toll forgatásában jártasak, lépjenek a közönség elé; — nyilatkozzanak.

Hasonlóképen nyilatkozzanak mindazon egyesületek, melyeknek célja a mezőgazdasági érdekek emelése. Nyilatkozzanak mindazon községek és városok, melynek közönsége a szőlészettel nagyban foglalkozik.

Nyilatkozzanak, hogy a magas kormány ezeket látva: még inkább nagyobb erélyvel üldöztesse a borhamisítókat, hogy mielőbb törvényjavaslatot terjesszen az országgyűlés elé, s a borhamisítók megbüntetésére oly törvényeket javasoljon, melyek értelmében szőlőszetünk ellenségeit, a közönség károsítóit, a csalókat és borhamisítókat: *évekre terjedő börtön büntetéssel sújtson.*

A szőlők metszéséről.

Aki szőlőjét jövedelmezőleg akarja kezelni, annak nagy súlyt kell fektetni a szőlőtők metszésére.

A szőlőtő metszését öntudatosan kell végezni, s hogy a metszés öntudatosan legyen eszközölhető, *sok dologgal kell tiszlába jönni.*

Mindenek felett tudnunk kell azt, hogy *sok is és hiváló kitűnő* bór is felette és igen ritka esetben jutalmazza egyszerre a gazda fáradságát.

Tudni kell azt, hogy a kevés táperővel rendelkező száraz talaj kevés termést, de kiválóan finom bort, míg a felette tápdus talaj nagy

termést de közönséges bort ad. Ily helyeken csakis rendkívül alkalmas éveken lehet elérni igen jó borokat.

Innen vannak azután az egyes vidékeknek különbözően megállapított *egyfajú szőlőjeik*.

A régi öregek, százados kísérletek és csalódások után találták meg alkalmas fajukat. Ezeket nagy könnyűséggel másokkal pótolni: *nem tanácsos*.

De nemcsak a fajokat keresték ki a jó öregek, de a körülményekhez alkalmazkodva állapították meg a *szőlők metszését is*.

Már réges-régen tudták azt, hogy a kevés táperejű száraz, vagy pláne kövecses vulkánikus kőzetes talajban: *a tőkék kis fejlődést adnak*; tehát az alkalmasnak talált szőlőfajt is: *ehhez alkalmazva metszették*.

Vegyük például a Hegyalját. Ott a furmin szőlő találta meg otthonát; mert ha kevés termés: adott is, de a bogyók megtepedtek, és ezek adták az istenni az nedűt aszút, mely a föld kerektségén elismert lévén: *fetette drágán fizették*. S így a gazdák kis termésük mellett is, megtalálták számadásukat s vették fáradságuk *kellő gyümölcsét*.

Öreg hiba lett volna tehát, az ezen vidéken levő furmin szőlőket erősen reámetszeni; mert a reámetszéssel lehetett volna ugyan a szőlőfürtök számát szaporítani: *de a cél nem lett volna elérve*. Mivel a csekély táperővel bíró talaj a sok fürtöt sem megnevelni, sem megérlelni, annál kevésbé töpeszteni nem lett volna képes. Így lett ezen a vidéken nagyon helyesen: a rövid vagy inkább *kopasz fajmetszés meghonosítva*.

Viszont tekintsünk egy tápdus talajjal rendelkező szőlőtermelő vikat, ahol a vegetáció szerfelett nagy: *ott a századok más szőlőfajt, és más metszési módot állapítottak meg*.

Ha a Hegyalján levő furmin szőlőket, a régi rendes metszést elhagyva csapokra csercsapokra ugynevezett szarvakra metszenénk, és ha ezt folytatnák, biztosak lehetnének benne, hogy a tőkék visszaesnének; s hasonló metszés folytatása mellett teljes hanyatlás állana be. Azután kereshetné a tudomány, a baj a betegség okát: *a különböző czifrán elnevezett betegségekben, pedig az valójában a helytelen metszésben található fel*.

Viszont ha a tápdus talajban alkalmazunk rövid metszést, akkor a kevés rügyeken fejlődik a tő teljes ereje; s nyerünk ugyan rengeteg vastag hajtásokat: *gyümölcsöt azonban keveset vagy éppen semmit*.

Tehát ezen két példa eléggé igazolja, hogy a szőlő metszését: *általános egyenlő szabályoknak alávetni nem szabad*.

De a szőlőfajok is különböző körülmények között hozzák ki gyümölcsüket. Hogy rövid és még is érthető legyenek, csak annyit említek föl, hogy vannak fajok, melyek a tőke fejében összehalmazott rügyekből is kihozzák termésüket; vannak viszont fajok, melyek az egy éves vesszőn levő rügyekből míg mások csak is a csercsapokon, dobosokon avagy szálvesszőkön hoznak annyi termést, mely mellett a gazda megtalálja számadását.

Tehát úgy ebből, mint az előbb elmondottakból tisztán látható, hogy a metszésnek csak egy nemét megállapítani, s azt általánosságban

ajánlani: *nem helyes, nem célszerű és nem célhoz vezető*; s aki ezt teszi, szerintem helytelenül cselekszik, helytelenül jár el.

Általában öreg hibája egyeseknek, hogy az új szőlőkultúrát egészen más szabályok és eljárások alá kívánják helyezni úgy, hogy a régi helyesnek bizonyult eljárásokat figyelmen kívül hagyják.

Vannak az újkultúrába sok új dolgok; ilyenek a nemesítések és ezeknek következményei: *a dusabb fejlődés, az újabb betegségek* s. a. t. Ezek igen is megkívánják, hogy a helyes megoldást kezelést megtalálják.

De a föld talaja a régi, a szelek járása és a talaj fekvése nem változott: tehát a régi kezelési módot *sem szabad egészen sutba dobni*.

Bár igaz, hogy az ojtvány kulturájú, de ha a talaj alkalmasságával, az ojtvány vízajtásainak tisztogatásával és az új betegségek ösmertével, azok kikérülése és gyógyításával tisztában vagyunk, a művelés a kezelés a szőlőfürtök mennyisége és érlelése tekintetében: munkánk a *multakban jónak bizonyultak folytatása lehet*.

A metszést illetőleg sok a tanácsadás, és azok helyessége különbözőképen indokoitatik; azt mondják:

— „Az ojtványszőlő ritkábban ültetve nagyobb fejlődésű, tehát többet elbir: azért azt váltakozó csapos csercsapos *műveléssel* kell kezelni.“

— „A metszéseket a vessző rügyein kell eszközölni, hogy így a tőke *a beszáradás ellen óva* legyen.“

— „Ha a tőkét rövidegre vagy kopasz fejre metszük: *csömört kap, és ezt gutaütés* követi.“

— „A tőke a tavászi metszés által sok nedvet veszít, azért kell ősszel metszeni; avagy a metszést úgy kell eszközölni, hogy a tőn minél kevesebb seb ejtessék.“

— „A kopasz faj metszés célszerűtlen, mert rohad a szőlő.“

Ilyen és hasonló tanácsokat és indokolást hallunk és olvashatunk. Most már nézzük meg az elmondottakból sorba, mi a helyes mi a való? Hogy az új kultúrában a szőlőtőkék ritkábban vannak ültetve, s így nagyobb termés hozamra képesek: *ez igaz!* Igaz, mert az amerikai alanyvesszők rengeteg nagyszámu hajsza gyökerekkel birnak, melyek a talajt behálózzák.

S így rendkívül sok tápnedvet vevén föl, folyományaként a tő nagyobb fejlődést fejt ki, s így nagyobb termésre alkalmas

A ritkább sor és tőke távolságra ültetett tőkék között szabadabb a légáramlat, a nap sugarai is jobban behatolnak: *eszerint a nagyobb termés is beérhet*. Ezen alapulva igen is lehet sőt kell a tőkét a régi metszésnél némileg jobban reá metszeni úgy, p. o. a sovány száraz talajban, ahol ezelőtt egész kopasz faj művelés volt, ott az egy éves vessző alsó rügyét egész bátran meglehet hagyni; tehát egy szemre vágni.

Ez állhat például a Hegyalján és olyan vidékeken, ahol a talaj és fekvés hasonló; és ahol *aszú bor készítésével foglalkoznak*.

Általában az egyéb különösen jobb talajokon: a tőkét a talaj, a

tőke ideje és erejéhez mérten lehet egész bátran : *csercsapos vagyísszarvascsapos váltakozó csapokkal metszeni.*

A váltakozó csercsapos vagy szarvascsapos művelés abból áll, hogy a két éves csapon 1—2 szál vesszőt, mint már sokszor hangsúlyoztam: a talaj erejéhez, a szőlőfaj minőségéhez és a tőke korához képest kevesebb vagy több rügyre metszük úgy, hogy a csapok a tőkén egymással ellenkező irányban legyenek: s ugyanazon tőkén a másik két oldalon, ellenkező irányban két egy éves vesszőt egy-két szemre vágunk. Ezek hozzák legtöbb esetben a meddő vesszőket, melyeket jövő esztendőre termő csapokra metszünk, s akkor: *az ez évben meghagyott termőcsapokat eltávolítjuk.*

Igy megakadályozzuk a csapoknak szerfelett magasra való fejlődését, és a tőkét állandóan termésben tartjuk.

Ismételjük: a két csapon lévő vesszőt annyi termőrügyre vágjuk, amennyit a talaj, a kor és fajra nézve elbir.

Ennyiből áll a metszés egész tudománya.

Óda kell azután törekedni, hogy a tőkéből elétörött egyéb felesleges hajtások eltávolíttassanak.

Akinek kis szőlője van és ezt teheti tegye; de nagyobb tábla szőlőkben ezen fontos munkát a tudatlan munkásra bizni felette nehéz. S ha ezen ugynevezett gyomlálást ahhoz értő emberekkel nem eszközölhetjük: *inkább hagyjunk, nehogy a tudatlanság, az éppen a jövő évben alkalmas hajtásokat tördelje le.*

Hogy a metszés alkalmával a metszést a rügyeken eszközöljük azért, hogy a sebek beforrhassanak: *ezt nem írom alá!*

Évszázadok óta igazolva van, hogy a metszés által ejtett sebek: *a tőkét sohasem ölték ki.* Tehát eme százados tapasztalat bátorít arra, hogy ezen körülményre figyelmet sem vessek.

Metszem ott, ahol az elmondott alapon a szőlőtökém kívánja; az ejtett sebeket a tőke: *az ő természetes működésével beheggeszti.* E miatt nem aggodalmaskodom.

Hogy a tőke, kopasz fejre metszve a sok nedvtől *csömört*, s ennek folyományaként *gutaütést* kap: *szintén nem írom alá.*

Mert ha a tőke egy-két rügyén nem képes erejét kifejtetni: *több rügyet kell életre.*

A tőke *csömöre* egészen más. Ez szarmazik abból, ha a tő *túl nedves talajban van.* Ezt fellehet ösmerni arról, hogy a szőlő levelei a szélén a levél közepe felé dudorodnak. Ezt nevezik *csömörnek.* S ha ez a tőke halálát idézi elő: *akkor sem gutaütés éri, hanem a levélzet elfodormentásodik,* s a gyökérzet megtagadja a működést. Tehát a tőke elhalása lassan következik be.

A gutaütésből származott halál azonban rögtönös. Az néhány percz alatt következik be. Ez ugy tapasztalható, hogy a délelőtt még fürtökkel diszlet tőke levelei és vékony hajtásai: délután egyszerre *lekonyúlnak.*

Ez származik abból, ha az ojtvány alanya fenésedés által megátamadtatott. A gutaütés akkor áll be: midőn az alanyon a fenésedés az egész területet befutotta. Amely pillanatban a befutás által a nedvkerings megakadt: *a tő megszünt élni. Ez a guta ütés.*

A felett, hogy a tőke a tavaszi metszés fojtán sok nedvet veszít! *én soha sem aggodom. Századokon át vesztette a nedvét, s a szőlőtőke mindig élt. Miért tehát ez ellen a feljajdulás!...*

Az ejtett sebeken a nedv addig folyik: míg arra a tőnek szüksége nincsen. Amint a tő rügyei hajtanak: *a nedv folyás kevesbedik, végre megszűnik.*

Hogy a kopasz fej metszésnél a szőlő rohad ebben van ugyan valami, de hát az is áll, hogy ez a rohadás leginkább az időjárástól is függ.

Nedves csapadékos időjárásban még a kemény héju szőlőfürtök is penészednek; száraz ősszel, az egyéb fajok *sem rohadnak*. Tehát az egyébként egyes vidékeken alkalmas kopasz fej vagy egyszemes metszést azért változtatni meg, mivel esetleg rohad: *a mondottak alapján, de egyéb okoknál fogva is nincs értelme.*

Metszen tehát minden gazda úgy, amint azt a szőlőfaja, a talaj és a termelendő bor minősége kívánja; és jegyezze meg, hogy: *a rügyek számának meghagyásával a termés mennyiségét tetszés szerint fokozhatja*

Jó tanácsok.

Tavaszi kezdetével, midőn a szőlők munkájához hozzákezdünk, néhány javaslattal illetőleg *tanácssal kívánok élni.*

Megengedem, hogy egyiket egyik, másikat másik fogja nem egészen helyesnek és szükségesnek találni: de én egész jó lelkiismerettel ajánlom. Az 1884. évtől kezdve foglalkozom behatóan az új szőlőkultúrával, és én ezeket ez idő alatt a gyakorlati életben tapasztaltam.

A tanácsok a következők:

1. A helyben eszközölt ékojtásokat, vagy helyben párosítással eszközölt nemesítéseket a hivatalos szakközegek nem igen ajánlják; azért, mivel ezen módozat a fő hivatalos egyéniségek által nem ajánlatik.

Megengedem, hogy a kész gyökeres és zöldojtványokkal telepítés *egyöntetűbb rendszeresebb szőlőt ad*. Csakhogy különösen az első felette sokba kerül. Míg ellenben a helyben eszközölt ojtás, a legolcsóbb heállíthatási mód, emellett a leggyorsabb fejlődést ad.

S ha nem is tartósabb a készojtványoknál, de *semmi tekintetben sem áll háta megett.*

A gyökeres fásojtványokból évenként elvesz bizonyos perczent, ez a hiány állítja elő a hézagos szőlőt, melyet időközönként foltozgatni kell. A helyben eszközölt nemesítés az első években hézagos, mely azonban az elétörött hajtások által, akár a fás *magasojtással, akár zöldojtással foltozható.*

De az tény, hogy amely ojtás helyben eszközöltetett és megeredt, kellő gondos kezelés mellett vigan él, jól tenyészik, és igen tartós.

Nekem van 14 éves helyben nemesített szőlőm ; van ugyanezen időben kész gyökeres ojtványokkal telepített szőlőm. A helyben eszközölt szőlőmben kevés felújítás kivántatott és mégis jobban áll: *mint a kész ojtványokkal telepített szőlőm*. Melyet habár foltozgatok, *mégis még most is van benne hiány*.

Tehát én egész jó lélekkel ajánlom azt, hogy a fordított földbe ültetett egy éves alanyvesszők, a tavasz beálltával helyben benemesítesenek.

A helyben nemesítés kétféle ; az egyik az ékkel való ojtás, a másik a párosítással való nemesítés.

A párosítással való nemesítés szép forradásu tőkét ad ; az ékojtás később forrja ugyan magát körül, de ez is tökéletessé válik. Mindamelllett, ha az alanyvessző nem vastag, *az elsőség a párosítást illeti*.

Ojtani legalkalmasabb april hóban : szóval akkor, mikor az alanyok életre kelnek.

2. — Az alanyvesszők királya a *ripária-portális*. Azért, mivel annak fejlődése a legdusabb.

Ha telepet csinálunk belőle, leghamarabb érünk eredményt — nagy eredményt : vessző hozama sokkal felülmulja társait.

Ha alanynak használjuk rendkívül nagy fejlődésénél fogva legnagyobb eredési perczentet, s a legerősebb forradást ad. Azért tehát mindenki arra törekedjék, hogy a ripária fajok között a portálissal foglalkozzék, azt telepítse.

3. A meszes talajra különféle alanyvesszőket ajánlanak ; nevezetesen a száraz talajra a *rupestris montikulát*, — a nedves meszes talajra a *szolóniszt*.

Ha a szőlő táblában kisebb foltokban vannak meszes részek, úgy én bár azokat kiszoktam hordatni, és alkalmas földdel pótolni ; de aki ezzel nem akar bibelődni : ültethet a meszes és száraz talajba rupezstriszt, a nedvesbe szolóniszt ; avagy még helyesebben : *európai szőlővesszőt szénkénegezés alá*.

De ahol a terület legnagyobb részben meszes, oda én : sem szolonist, sem rupezstriszt legalább még ma nem ajánlok ; mivel még teljesen nem ösinerjük őket, Azután meg a szolonis nem is teljesen ellenálló ; — a rupezstris pedig a portálissal szemben kis nevedésü. S így a reá nemesített tőkén is ezen tulajdonság fog nyilvánulni. — Hanem igen is : *beülletném európai szőlővesszővel és szénkénegezném*.

Ez kevésbe kerül, nincs rizikó, azután legalább egy ideig biztos.

4. Számtalan vidék van, ahol a délnek fekvő köves kavicsos meszes hegyoldalok egész parlagon hevernek, holott azok nagyon értékessé tehetők, különösen ha a hegyoldalok *déli fekvésűek és az éjszaki szelektől védettek*.

Ilyen helyeken lehetne kiváló finom borokat termelni, és magas árban értékesíteni.

Ilyen helyeken azután csakis a rupezstris lenne az ur. Kis fejlődésü, csekély nedvességgel és táplálékkal megér. Igaz ugyan, hogy a reá nemesített szőlő is aránylag kevés *termést hoz*, de vannak fajaink, melyek éppen itten lennének alkalmasak.

Ilyenek a *furmin*, a *leanyka szőlő*, a *vanilia muskolat*, sőt kis mértékben a *török-kadarka* is.

Akinek ilyen területe van, törjön fel egy darabkát, tegyen kísérletet. Megvagyok győződve, hogy siker koronázza a munkáját, és számosan követik, és csak rövid idő kell ahhoz, hogy ezen értéktelen területek felujtassanak, s a gazda jövedelmét és a közös jólétet ezek is fejlesztésük.

Igaz, hogy ez költséges egy kísérlet, mivel néhol alig van egy kevés föld; de hát legtöbb ilyen hegyoldalban homok kövek vannak, melyek porrá zuzhatók. Szét kell a köveket zúzni, földdé átalakítani; s a költségeket némileg enyhíti azon körülmény, hogy az ilyen talajok mondhatni *majdnem értéktelenek*.

5. Az othelló az a sokat megtámadott, de még is jónak bizonyult áldott szőlőről sem felekezem meg.

Ez az ami kevés költséggel és fáradtsággal ültethető, és mégmindig nagy jövedelmet ad.

Amint kezdték az othellót abban hagyni, oly nagy mérvben kezdik ültetni. Mivel 15 év alatt meggyőződtek arról, hogy ez *az alkalmas talajban ellent áll*.

Uraim! De nem is bolond dolog az, ha egy szőlőfaj a filloxerának ellent áll. Sima vesszőről könnyen ered; fejlődése és termése évenként felette nagy! Majdnem elpusztíthatlan.

Hát mi a baja ennek az áldott szőlőnek? az, hogy a borának némi mellék ize van? . . . De van benne szesz tartalom, s ha tömeg borról lesz is szó, többet ér, mint *homok löreje*. Azután rettenetesen terem.

Hozzá gyümölcsét sokan kedvelik; de elismert elfogadott kereskedelmi cikk azért, mivel szállítani lehet. Lehet pedig azért, mivel a bogyója héja vastag és nem törékeny.

Azok közé tartozik, melyek télen át eltarthatók. Télre eltéve minden mellék izét elvesztik, és egyike a legkellemesebb szőlőknek.

És ha végtére annyi sok és kitűnő bor terem és oly olcsó lesz, hogy az othelló nem kerestetnék: *mint konyak anyag is szerfetett ki-fizetné magát*.

Tehát ezen áldott szőlőfaj ültetését is ajánlom. Nem ugyan akként, hogy mellette más szőlők telepítése elhanyagultassék, dehogyan ebből is legyen ültetve.

Künn a szőlőben.

Csak napok kérdése, hogy a szőlőben a tavaszi munkákat megkezdhessük.

Az első rendszeres munka a szőlők kinyitása. A régi jó öregek azt tartották, hogy a nyitást Szent-József hetében lehet megkezdeni.

Ekkor már az időjárás annyira enyhe, hogy a fagyoktól tartani rendszeres időjárás mellett alig lehet.

Azokban addig, míg a nyitás kezdetét veszi: egyéb dolgokat lehet a szőlőben teljesíteni.

Ilyenek: a vermek kitisztítása; — a rosszul álló szőlőkarók rend-behozása illetőleg beigazítása beverése. Ha még van fordítani valónk, azt egész márczius hó közepéig eszközölhetjük. — A fordított föld elplanirozása. Ezt azért kell ilyenkor eszközölni, hogy az ültetés idejéig a föld színe megporhanyuljon. A szőlőben levő gyümölcsfák hernyózása.

Ez a szőlőben teljesítendő munka. Ezen kívül pedig egészen elérkezett az ideje annak, hogy akik vesszőket akarnak beszerezni: most már azt haladéktalanul eszközöljék.

A nyitás után következik a hiányzó karók beverése. Mert bár nyitás előtt lehet a helyben álló elgörbült karókat bevergetni: de a hiányzó karókat beverni nem tanácsos. Mivel a fedés által felhalmazott földtől különösen a fiatal tőke nem látható: s így nem lehet a karó helyét biztosan megjelölni.

A metszést a nyitás után azonnal meglehet megkezdeni. Minél korábbi a metszés: annál előbb érik a szőlő. Mivel ha a metszést későn eszközöljük: a szőlőtő nedve napokig folyik, s csak azután kezdenek a rügyek dudorodni hajtani.

A metszésnél teljesen éles metsző ollót használjunk, mivel az életlen olló a vesszőt összezuzza, és az okozott zuzás a szőlő rügyek fejlődésére is káros hatással van.

Márczius hó vége felé, ha a talaj kezd melegedni a sima vesszők előgyökereztetését is meglehet kezdeni. — Miután a vesszők rendes körülmények között 5—6 hét alatt bocsájtanak gyökérkéket, ehhez az idő differenciához kell alkalmazkodni.

A gyökeres vesszők ültetését ha az időjárás kedvező: április hó elején lehet megkezdeni; — ellenben a sima szőlővessző ültetésével legjobb addig várni, míg a talaj teljesen átmelegszik.

A sima vesszők ültetésével nem kell sietni, van arra idő egész június hóközepéig.

Apróságok.

Az ültetésről. Kétféle vesszőket, simákat és gyökereseket szoktunk ültetni.

A gyökeres ojtványokat elég mélyen tágas gödrökbe kell ültetni, s csak az esetben kell gyökereiket visszavágni, ha azok szerfelett oly hosszúak, hogy a gödörben nem férnek el.

A gyökerek lehetőleg úgy helyezendők el, mint ahogy előzőleg a földben állottak. Nagy gondot kell arra fordítani, hogy a talpgyökerek megmaradjanak, s az elhelyezés alkalmával jól álljanak.

Szerencsétlen gondolat az, hogy a gyökeres vesszők éretlen trágával ültetessenek. Mert a trágya fölmelegszik, és hőségével a gyenge gyökérzetet megrontja.

Leghelyesebb a gyökérzetre homokkal kevert porhanyós földet rakni. Ennek a tetejére nagyon czélszerű vagy egészen porhanyult trágyát adni, vagy pedig szőlőműtrágyát hinteni. Azután földdel betakarni és jól megöntözni.

Ez a lehető leghelyesebb ültetése a gyökeres ojtványoknak vagy vesszőknek.

Egy tőkéhez, egy közönséges borivó pohár mennyiségű műtrágya szétszórva teljesen elégséges.

A gyökeres ojtványt vagy gyökeres alanyvesszőt, ültetés alkalmával nem kell megmetszeni; de addig kell várni, míg a rügyek hajtani kezdenek és akkor metszendők meg.

Ha a vessző nem metszetik vissza: az eredés természetesen biztosabb. És az eredés után a teljes beállás biztosítva van.

Aki alanyvesszőt azon czélból ültet, hogy azt helyben beojtsa; az ne ültessen gyökeres vesszőt; mivel a gyökeres vessző az elültetés után való évben már annyira megvastagszik, hogy azt helyben párosítva nem találni hozzá alkalmas vesszőt. Ékre szintén csak vastag vesszőt kell hozzá venni; pedig a vastag nemes gally sohasem ad annyi sikert, mint a közepes vastagságú vessző.

Ha pedig valaki a mondott czélból még is gyökeres vesszőt akar ültetni, az legalább vékony gyökeres vesszőt ültessen.

A sima vessző, melyet elültetni akarunk: érett, peronosporától lisztharmattól, nagyobb jégveréstől ment gömbölyű s nem laposos vessző legyen.

Az ültetés előtt a vessző alsó vége a bütyök alatt közvetlenül vágandó el, és azután az alsó izület köze üveggel megkaparandó úgy, hogy a vessző fás része meg ne sértessék, s csak a vessző héja legyen mintegy levonva.

E czélra kés nem alkalmas, mivel az könnyen a fás részben szaladhat és sebet ejthet. A sebhelyen az elültetett szőlővessző megfenékedik, mely azután a vessző részt, legalább a legközelebbi bütyökig ahol a gyökerek kihajtanak, tönkre teszi.

Igy az elültetett sima vessző egész rövid alanyu lesz. De meg káros befolyással van reá nézve az is, hogy az alsó izület elvesz, s így a talpgyökér sem lesz rendszeres.

A sima vessző úgy ad nagy eredményt, ha azt ültetés előtt kissé kiéheztetjük, s nem telítjük meg vízzel.

A vízzel telített szőlővessző, ha az ültetés után megöntözzük megzabál. Ellenben, ha a vessző kissé ki van éheztetve, akkor az alsó izületnél, ahol a héj lekapartatott, a nedves földdel érintkezvén: a nedvet az apró likacsain felszívja. Így kezdetét veszi a talajjal érintkezés, kezdetét veszi a lasu táplálkozás, mely az eredésnek a sikernek első stádiuma.

A sima vessző ültetése vassal történjék. Az ültető vasat úgy kell beszurni a földbe, hogy a szurás alkalmával már kezdetben a vas ide-oda döntessék, hogy így a lyuk felülről szélesebb s végig elég széles legyen.

Ha azonban a vasat előbb beszúrjuk, azután bővítjük a lyukat, azt nyerjük, hogy a lyuk felül és alul elég bő lesz, de a közepén majd nem egyenlő vastagságú a vassal. S így az alsó lyukat kellőképen nem lehet földdel megtelíteni; mellette ür támad, melybe később a levegő megromlik, s annak kártékonyhatása a vesszőre átszáll. Beáll a penész képződés, mely azután bár lassan évek múlva ugyan, de a tőkét elpusztítja.

A furt lyukba a vesszőt behelyezzük, körül öntjük homokkal; azután megöntözzük, a vízzel beiszapolt homok tetejére egy kis boros pohár mütrágyát két lyukra számítva beöntünk, ezt vízzel megöntözzük s azután földdel besírkézzük.

Az ültetés alkalmával karóval ellátjuk.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Azon ojtvány szőlőm egyik része egy, a másik része két éves, hogy kell azokat metszeni? Jó lesz-e ha a két évesen 2—3 rügyet hagyok?

Zobor,

P. Pál.

Felelet. Az ojtvány és minden más szőlő az első évben egy szemre, és a második évben csak is két szemre vágandó, Sőt még a a harmadik évben is a tőke képződésre kell törekedni. Ez alapja a szőlőnek. A fiatal szőlőt idejekorán termésre metszeni annyi, mint az egy éves csikót iga alá fogni.

Kérdés. Mi lehet annak az oka, hogy a 7 éves ojtvány szőlőmben a szőlőtők nagy részben kezdenek visszaesni. Sőt a múlt évben a két méfert elért hosszú hajtások levelei is megsárgultak, és a gyümölcs sem érett be rajtok.

Szeghalom.

P. Mihályné.

Felelet. A levelek sárgulásának, a tőkék visszaesésének több oka lehet. Ha a visszaesés tömeges, akkor a baj a talaj alkalmatlanságában vagy az alanyvesszőben keresendő. Ha pedig a sárgulás imitt-amott fordul elő: akkor a betegség az egyes tőkéken keresendő.

Sziveskedjék tehát a talaj minőségét leírni, vagy onnét, ahol a tőke sárgul, egy kis mintát küldeni.

Ha pedig a levelek sárgulása szorványos: akkor a beteg tőkéből sziveskedjék egy párt kivenni, s megvizsgálás végett beküldeni.

Szőlőszeti eszközök.

A tavasz beáltával ajánlom a szőlősgazdáknak nagy raktáron levő szőlőszeti eszközeimet, melyek között különösen jó anyagból készült **metsző ollóim késeim** iránt kérek érdeklődést.

Szőlőszeti eszközeimnek árát leszállítottam, s megvagyok győződve, hogy aki egyszer is tesz nálam megrendelést; az más-kor is felkeres.

Tisztelettel

Blatniczky J.

műkéses.

Szőlővessző eladás.

Fajtiszta **ripária-portalis** sima vesszőket bocsájtok még áruba **40 ezret**, melyeknek valódiságaérül kezeskedem.

Évek óta nagy gonddal válogatva sikerült egy ilyen telepet létesíteni. Aki tehát valódi ripária-portálist akar vásárolni, azt nálam beszerezheti a következő áron:

Első osztályú sima vessző ezre 20 frt.

Másodosztályú „ „ „ „ 12 frt.

Sehol nem üzetik oly visszaélés, mint a ripária-portális szőlővessző eladásánál. Miután a bevásárlók ripária-portálist keresnek, az eladók azt hirdetik, holott a legtöbb így hirdetett vessző nem ripária-portális.

De ezt nem lehet félrevezetésnek tekinteni, mivel a ripária-portálist még most is kevesen ösmerik. Ők is így nevezve vették, és ily név alatt adják tovább.

A ripária-portális felette könnyen, sőt egy tekintetre felösmerhető.

Növekedése eltér a többi ripáriától azzal, hogy míg azok bokrosan fejlődnek, ez már az első éves korában kifutja magát; hosszú hajtásokat hoz, nagy terjedelmes levélzettel.

Leveli mig fejlődnek, egész szeptember hó közepéig nem sötét zöld, hanem gyenge-sárgába átmenők; ha azonban az érés stádiuma bekövetkezik, teljesen zöld.

A levél színe soha sem fényes, hanem inkább matt, s fogásra nem érdes, de bársonyszerű.

Legkülönösebb ismertető jele az, hogy a levél szövete a bordázat között, mint az ernyő: kidudorodik. Ezen sajátsága már fiatal növekedése korában is jelentkezik.

Ilyen a valódi ripária-portális. Ilyent árusítok én.

Eladok még ötezer gyökeres fásojtványt.

Nemes kadarka ezre	140 frt
Csemege szőlő ezre	160 frt

Gyökeres vesszőket:

Válogatott jó fajta ripária ezre	20 frt
Othelló ezre	25 frt

Sima vesszőket:

Othelló első osztályu ezre	15 frt
Othelló másod osztályu ezre	10 frt
Nemes kadarka, mézesfehér, rizling, kövidinka ezre	4 frt

A csemege fajok minőség szerint jutányosan adatkak el.

Miután előfizetőink nagyszámmal jelentettek be különböző európai szőlővesszőket, akik venni szándékoznak, forduljanak hozzánk.

A megrendelésnél az összeg 25%-tőlja előlegként beküldendő. Minden ezer drbért 50 kr csomagolási díj számíttatik.

A megrendelésnél a cím és lakkely, valamint a vasuti állomás tisztán olvashatóan kiirandó.

Valódi tiszta

Visontai fehér és vörös bort

adok el, hektoliterenként jótállás mellett.

1898. évi termés, fehér 25 frt, vörös 30 frt.

Gyöngyös, (Hevesmegye) 1898. szeptember 30-án.

Tisztelettel

Csomor Kálmán

nagy-bortermelő.